

Gedenksteen Prins van Oranje vernieuwd

SCHEVENINGEN - Sinds jaar en dag prijkt aan de voorgevel van het YMCA-gebouw aan de Keizerstraat 58 een gevelsteen die eraan herinnert dat de Prins van Oranje op 30 november 1813 in dit huis werd ontvangen nadat hij vanuit Engeland was geland op het Scheveningse strand. De in 1938 aangebrachte gedenkplaat was echter in de loop der jaren danig aangetast en aan vervanging toe. De uitgehouwen letters hadden hun scherpte verloren. Deze zomer werd de gedenksteen vervangen door een nieuwe. De voormalige pastorie is klaar voor de ontvangst op 30 november 2013!

door Henk Grootveld

Op nagenoeg dezelfde plek vanwaar hij op 18 januari 1795 wegens de komst van de Fransen met zijn vader, stadhouder Willem V, was vertrokken, zette erfprins Willem Frederik van Oranje-Nassau op 30 november 1813 tegen vieren voet op het Scheveningse strand. Hij was een paar dagen tevoren met de Britse oorlogsbodem The Warrior vanuit het Engelse Deal vertrokken. Op een nettenwagen bracht voerman Jacob van Duijne de prins en zijn gevolg naar de pastorie van ds. Petrus Faassen de Heer aan de Keizerstraat. Daar werd hij in de grote voorkamer door de nog jonge dochters van Faassen de Heer en enige ijlings toeschietende 'Scheveningsche vrouwen uit den burgerstand' ontvangen en met een ontroerende toespraak hartelijk verwelkomd door de kapitein van de Scheveningse Schutterij Simon Berkenbosch Blok. De predikant zelf, die sinds 1798 'op Scheveningen stond', was er niet bij omdat hij op last van de Fransen Scheveningen had moeten verlaten en in Lille verbleef. Na de ontvangst stapte de prins over op de 'fourgon' - naar verluidt het enige rijtuig dat Scheveningen in die dagen bezat - van koetsier Abraham

van der Harst Wz., die hem over de Scheveningseweg naar Den Haag bracht. Het vervolg is bekend: op 2 december werd de prins in Amsterdam uitgeroepen tot 'Soeverein Vorst der Nederlanden', op 30 maart werd hij als koning Willem I der Nederlanden ingehuldigd in de Nieuwe Kerk aldaar en op 21 september 1815 gebeurde dat nog een keer, maar dan in Brussel.

Monumentaal pand

De historische landing, die het begin was van de stichtingsfase van ons koninkrijk en een hoogtepunt is in de geschiedenis van Scheveningen, werd in 1838 voor het eerst herdacht en wordt sinds 1863 telkens om de 25 jaar nagespeeld - zo ook weer op 30 november 2013. De pastorie aan de Keizerstraat heeft daarbij telkens de historische rol van huis van ontvangst en overstap vervuld. Het bijna 240 jaar oude pand werd in 1775/6 gebouwd in opdracht van de - zoals het toen heette: - Nederduitse Hervormde of Gereformeerde kerk van Scheveningen om te dienen als woonhuis voor de predikant en school. De bouw werd gefinancierd met een door de gemeente Den Haag aan de kerk verstrekte (en ook leunig afeloste) lening van

26.000 gulden. De tekst van de akte is nog terug te lezen in Vermaas' Geschiedenis van Scheveningen (blz. I-394). De pastorie werd sindsdien door elkaar opvolgende predikanten bewoond, laatstelijk door ds. L.M. van Noppen. In 1914 werd het gebouw verkocht aan de Christelijke Jongemannenvereniging Scheveningen, de latere CJV en weer later YMCA, die het als verenigingsgebouw in gebruik nam (en dus volgend jaar een eeuwfeestje heeft). Met twee bouwlagen en een breedte van vier vensterassen is het gebouw nog altijd zo wat het grootste en hoogste pand in de Keizerstraat. Het is met zijn bakstenen lijstgevel en ongewijzigde ramenpartij een van de weinige gebouwen in de Keizerstraat die hun oorspronkelijke aanzicht hebben behouden. Op de Oude Kerk na is het samen met het in 1775 gebouwde Burgerweeshuis op nr. 112 de oudste van de tien monumenten die de Keizerstraat rijk is.

Nieuwe gevelsteen

Vanwege de historische betekenis van het gebouw werd op 30 november 1938, precies 150 jaar na de landing, aan de voorgevel een kalkstenen gedenkplaat onthuld met als tekst: 'De Prins van Oranje

werd na de landing op 30 november 1813 in dit huis ontvangen'. De onthulling werd verricht door burgemeester De Monchy, na een kranslegging bij de Gedenknaald. Vijftig jaar later werd de gevelsteen gerestaureerd en op 8 oktober 1988 - het jaar waarin 175 jaar landing werd gevierd - onthuld door de Scheveningse predikant ds. H. Sweepe. Nadien bleven weer en wind hun invloed doen gelden. De 75 jaar oude gedenkplaat bleek danig te zijn aangetast en de inscriptie had door 'versuikering' zijn scherpte verloren. Bepaald geen mooi visitekaartje om na de landing op 30 november aanstaande weer de prins te ontvangen. Restauratie was echter niet meer mogelijk. Dankzij een subsidie van de Stichting Schevenings Steunfonds kon de gevelsteen in zijn geheel worden vervangen door een nieuwe. De opdracht werd voor YMCA Scheveningen uitgevoerd door West Gedenktekens, het gespecialiseerde familiebedrijf uit Zoetermeer dat ook het recent onthulde VissersNamenMonument aan de boulevard vervaardigde. De nieuwe gevelsteen, die op 11 juli werd geplaatst, is van dezelfde uitvoering en afmeting als zijn voorganger. Hij is gemaakt van Franse kalksteen (Combe Brune) met een geologische ouderdom van 199-145 miljoen jaar, is 142 cm lang, 61,5 cm hoog en 10 cm dik. De inscriptie werd 'verheven' uitgevoerd, dat wil zeggen dat over de hele plaat de steen rond de letters werd weggehakt en wel zo diep dat zij met een hoogte van ongeveer 2,5 cm op het oppervlak kwamen te liggen. Een handhakkersklus van veertien werkdagen! Het resultaat is er dan ook naar. Aan de muur prijkt weer een haarscherpe herinnering aan het historisch gebeuren op 30 november 1813. Keizerstraat 58 is klaar voor de komende landing.

Foto: Mike van Duijne